

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО ТА СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ФОРТЕПІАНО

ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО

Освітній ступінь	бакалавр
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійні програми	«Бандура», «Баян», «Акордеон», «Народні інструменти: Балалайка, Гітара, Домра, Цимбали»

Курс	3,4
Семестр	5,6,7,8

Статус **вибіркова**

ECTS	6,5	
Годин	195	9
Індивідуальні заняття	66	2
Самостійна робота	129	5

Форма контролю **залік**

Інформація про викладачів навчальної дисципліни

ПІБ	Пруднікова О. І. , кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського Пруднікова Л. П. професор кафедри загального та спеціалізованого фортепіано Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського
Профіль викладача	https://orcid.org/0000-0002-6816-5456 (Пруднікова Л.П.) https://orcid.org/0000-0003-3517-066X (Пруднікова О.І.)
e-mail	alpr044512@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Загальне фортепіано» є важливою складовою частиною професійної підготовки студентів. Даний курс розглядається як неодмінна передумова формування фахівця, який повинен не тільки досконало володіти обраним інструментом, а й бути широко освіченим музикантом, що добре знає нотну літературу, може швидко орієнтуватися у незнайомому матеріалі, має досвід ансамблевої гри тощо. Дисципліна фортепіано має сприяти загальному музично-естетичному розвитку студента, формуванню його світогляду, розвитку музичного мислення, засвоєнню музично-теоретичних дисциплін, ознайомленню з кращими зразками української та зарубіжної музики, професійному становленню майбутніх викладачів, солістів та артистів оркестру.

Саме фортепіано – з огляду на його специфіку та можливості – суттєво допоможе виконанню перелічених вимог. Курс фортепіано стає засобом активного виконавського (на відміну від пасивного слухацького) пізнання музики різних жанрів, форм і стильових напрямів. Цьому має сприяти знайомство як із суто фортепіанним репертуаром, що є одним з найбагатших у стильовому відношенні, так і з фортепіанними перекладеннями творів, створених для різноманітних інструментальних складів. Таким чином, курс «Фортепіано» дає студенту змогу вийти за межі, окреслені фаховим інструментом, й значно розширити свій музичний світогляд.

Основна мета курсу:

- оволодіння інструментом для використання його в процесі ознайомлення з нотною літературою;
- розвиток піаністичних навичок в межах, необхідних для майбутньої професійної діяльності студента (зокрема, для вміння акомпанувати в спеціальному класі);

- виховання та розвиток гармонічного та поліфонічного мислення, вміння відтворювати багатопарову фактуру, орієнтуватись в «фортепіанній партитурі»;
- розкриття творчих можливостей майбутнього музиканта фахівця.

Завдання курсу:

- практичне навчання гри на фортепіано (соло та в ансамблі):
- навчання основним навичкам читання з листа та акомпанементу;
- ознайомлення із симфонічною та камерною музикою у перекладенні для фортепіано;
- надання знань з інтерпретації творів різних стилів та жанрів;
- закріплення й поглиблення на практиці теоретичних знань;
- розвиток музичної пам'яті та слуху, поліфонічного мислення, відчуття ансамблю;
- поглиблення знань з історії музики.

Формування компетентностей:

- грамотне відтворювання нотного тексту;
- знання рис різних музичних стилів та особливостей виконання;
- розуміння принципів формоутворення та розвитку основних компонентів музичної мови;
- набуття виконавської волі, концертної витримки.

Зміст дисципліни:

Основу навчального матеріалу складають зарубіжна та українська класика, кращі твори сучасних українських та зарубіжних композиторів. Рекомендований студенту репертуар відповідає індивідуальним особливостям студента, рівню його фортепіанної та загально-музичної підготовки (середньої спеціальної або вищої). Перспективно-стильове планування індивідуальних занять спрямоване на подальший розвиток професійних якостей. Доцільно підібраний художній репертуар стає могутнім знаряддям поліпшення та прискорення музично-виконавського розвитку студента.

Результати навчання

В результаті вивчення дисципліни студент повинен

знати:

- основи теорії та методології виконавської інтерпретації музичних творів;
- методику роботи над музичним твором (соло, в ансамблі);
- психологію музично-виконавської діяльності;
- загальну історію музично-виконавського мистецтва і специфіку суміжних його різновидів.

отримати комплекс вмінь та навичок:

- гри на фортепіано;
- володіння окремими технічними складнощами виконання музичних творів на фортепіано;
- багатопарового, попереджувального, контролюючого та коригуючого слухання в процесі гри на інструменті;
- самостійної роботи над музичним твором;
- володіння різноманітними прийомами і засобами фортепіанного звуковидобування, динамікою та артикуляцією;
- достатньо вільного читання нотного тексту;
- володіння власними емоціями в процесі публічного виконання;
- артистичної поведінки на сцені;
- швидкого, міцного і довготривалого запам'ятовування музичного твору.

Перелік тем

МОДУЛЬ 1.

Змістовий модуль 1.

1. Один поліфонічний твір Й.С. Баха або його попередників (прелюдії, старовинні танці, інвенції, фуги, фугети, частини сюїт, партит).

Змістовий модуль 2.

2. Акомпанемент до інструментального твору або фортепіанний ансамбль (оригінальний твір або перекладення).

МОДУЛЬ 2:

Змістовий модуль 3.

3. Акомпанемент до інструментального твору, романсу.

Змістовий модуль 4.

4. Дві різнохарактерних п'єси за довільним стильовим вибором. Ознайомлення з основними жанрами фортепіанної мініатюри у творчості зарубіжних та українських композиторів XX – XXI ст.

МОДУЛЬ 3:

Змістовий модуль 5.

6. Твір малої форми сучасних українських композиторів.

Змістовий модуль 6

7. Одна частина симфонії або струнного квартету у чотириручному перекладенні для фортепіано.

МОДУЛЬ 4:

Змістовий модуль 7

7. Одна або декілька п'єс (частин) з циклічних творів композиторів XIX ст. в ансамблевому виконанні в чотири руки.

Змістовий модуль 8

8. Твір малої форми українських композиторів.

9. Поліфонічний твір композиторів XX – XXI ст. або твір великої форми (частина сонати у формі сонатного allegro, фантазія, варіації, рондо).

Форми та технології навчання

Дисципліна «Загальне фортепіано» для студентів освітнього ступеня «Бакалавр» складається з індивідуальних занять та певних годин для самостійної роботи та підготовки, а також включає концертні (публічні) виступи для набуття виконавського сценічного досвіду.

Навчальні ресурси

Нотний матеріал відповідного фортепіанного репертуару, музикознавча та методична література представлені у вільному доступі в бібліотеці та читальній залі Академії. Інструментарій у репетиційних приміщеннях, навчальних аудиторіях, концертних залах Академії надається для проведення індивідуальних та самостійних занять, репетицій та концертних виступів відповідно до розкладу. За умови дистанційного навчання всі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE, Viber, Zoom, Google disk.

Методи контролю

Контроль здійснюється у кожному семестрі. Підсумковими формами контролю з дисципліни « Загальне фортепіано» є модульні контрольні уроки та заліки (у VI та VIII семестрах), на яких студент повинен виконати всю програму напам'ять за винятком ансамблів, акомпанементів та фортепіанних перекладень симфонічних творів. Поряд з обов'язковими формами контролю в кожному семестрі проводяться академічні концерти та тематичні вечори, звітні концерти та концерти класів. Якщо студент виконує на такому концерті певну частину залікової або екзаменаційної програми, то цей виступ зараховується як залік або частина іспиту.

Система оцінювання

Семестри 5-8

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Контрольний урок	20
2.	Академічний концерт	20
3.	Заліки	40
4.	Участь у концерті класу, кафедри тощо.	10
5.	Участь у конкурсі, фестивалі тощо	10
	Всього	100

Критерії оцінювання знань студентів

“Відмінно”

заслуговує студент, який має розвинуте музичне мислення. В процесі виконання програми демонструє володіння усіма елементами фактури музичного твору. Виявляє особистісну творчу ініціативу. Його художнє мислення відрізняється самобутністю.

“Добре”

заслуговує студент, який має основну професійну базу. Досить вільно володіє виконавським апаратом. В процесі виконання програми виявляє елементи самостійного художнього мислення, але робить це недостатньо переконливо. При виконанні програми йому бракує артистизму.

“Задовільно”

заслуговує студент, який здатний опанувати музичні твори згідно з програмними вимогами в повному обсязі, але не завжди вміє самостійно зробити аналіз-інтерпретацію музичного твору, порівняння, висновки щодо виконаної музики. При виконанні програми допускає професійні помилки, мало проявляє творчу ініціативу.

“Незадовільно”

заслуговує студент, який сприймає та виконує музичні твори на частковому рівні. Демонструє слабо сформоване художнє образне мислення, елементарні навички та вміння: має недостатньо розвинутий виконавський апарат. Студент не здатний опанувати музичний твір згідно з програмними вимогами в повному обсязі.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

Неформальна освіта

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних та вітчизняних музичних фестивалях та конкурсах, концертах. Відвідування культурно-мистецьких заходів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, тощо.

Рекомендована література

1. Голубовская Н. О музыкальном исполнительстве. – Л., 1985.
2. Гофман Й. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре. – М., 1961.
3. Йовенко З. Общее фортепиано: Вопросы методики. – К., 1989.
4. Коган Г. У врат мастерство. Работа пианиста. – М., 1969.
5. Корто А. О фортепианном искусстве. – М., 1965.
6. Либерман Е. Творческая работа пианиста с авторским текстом. – М., 1988.
7. Савшинский С. Работа пианиста над музыкальным произведением. – М., 1964.
8. Тимакин Е. Вопросы пианиста: Методическое пособие. – 2-е изд. – М., 1989.
9. Цыпин Г. Обучение игре на фортепиано. – М., 1984.